WYROK TRYBUNAŁU (ósma izba)

z dnia 18 listopada 2010 r.*

W sprawie C-247/09

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 234 WE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Finanzgericht Baden-Württemberg (Niemcy) postanowieniem z dnia 18 czerwca 2009 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 7 lipca 2009 r., w postępowaniu:

Alketa Xhymshiti

przeciwko

Bundesagentur für Arbeit – Familienkasse Lörrach,

* Język postępowania: niemiecki.

TRYBUNAŁ (ósma izba),

w składzie: K. Schiemann (sprawozdawca), prezes izby, L. Bay Larsen i C. Toader, sędziowie,

rzecznik generalny: J. Mazák,
sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając procedurę pisemną,

rozważywszy uwagi przedstawione:

— w imieniu rządu niemieckiego przez M. Lummę i J. Möllera, działających w charakterze pełnomocników,

— w imieniu Komisji Wspólnot Europejskich przez V. Kreuschitza, działającego w charakterze pełnomocnika,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni rozporządzenia Rady (EWG) nr 1408/71 z dnia 14 czerwca 1971 r. w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych i ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie w brzmieniu zmienionym i uaktualnionym rozporządzeniem Rady (WE) nr 118/97 z dnia 2 grudnia 1996 r. (Dz.U. 1997, L 28, s. 1), zmienionego rozporządzeniem (WE) nr 1992/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. (Dz.U. L 392, s. 1) (zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1408/71"), rozporządzenia Rady (EWG) nr 574/72 z dnia 21 marca 1972 r. w sprawie wykonywania rozporządzenia (EWG) nr 1408/71 w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych i ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie w brzmieniu zmienionym i uaktualnionym rozporządzeniem nr 118/97 (zwanego dalej „rozporządzeniem nr 574/72"), rozporządzenia Rady (WE) nr 859/2003 z dnia 14 maja 2003 r. rozszerzającego przepisy rozporządzenia nr 1408/71 i rozporządzenia nr 574/72 na obywateli państw trzecich, którzy nie są jeszcze objęci tymi przepisami wyłącznie ze względu na ich obywatelstwo (Dz.U. L 124, s. 1) oraz Umowy między Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Konfederacją Szwajcarską, z drugiej strony, w sprawie swobodnego przepływu osób, podpisanej w Luksemburgu w dniu 21 czerwca 1999 r. (Dz.U. 2002, L 114, s. 6, zwanej dalej „umową UE–Szwajcaria").

2 Wniosek ten został przedstawiony w ramach sporu między A. Xhymshiti, obywatelką Albanii zamieszkałą legalnie w Niemczech i będącą małżonką obywatela Kosowa zamieszkałego legalnie w Niemczech i pracującego w Szwajcarii, a Bundesagentur für Arbeit – Familienkasse Lörrach (federalną agencją pracy – kasą świadczeń rodzinnych w Lörrach, zwaną dalej „FKL") w przedmiocie odmowy przyznania przez tę ostatnią tytułem zasiłku rodzinnego na rzecz dwojga dzieci skarżącej mających

obywatelstwo niemieckie kwoty odpowiadającej różnicy między dodatkiem rodzinnym wypłacanym w Szwajcarii a zasiłkiem rodzinnym przysługującym w Niemczech.

Ramy prawne

Uregulowania wspólnotowe

3 Rozporządzenia nr 1408/71 i nr 574/72 mają na celu umożliwienie przekazywania świadczeń socjalnych między państwami członkowskimi w celu ułatwienia przepływu osób.

4 Artykuł 2 ust. 1 rozporządzenia nr 1408/71, zatytułowany „Zakres podmiotowy", przewiduje:

„Niniejsze rozporządzenie stosuje się do pracowników najemnych lub do osób prowadzących działalność na własny rachunek, lub do studentów, którzy podlegają lub podlegali ustawodawstwu jednego lub kilku państw członkowskich i są obywatelami jednego z państw członkowskich lub są bezpaństwowcami lub uchodźcami zamieszkałymi na terytorium jednego z państw członkowskich, jak i do członków ich rodzin i do osób pozostałych przy życiu".

5 Zgodnie z art. 13 tego rozporządzenia, zatytułowanym „Zasady ogólne”:

„1. Z zastrzeżeniem art. 14c i 14f osoby, do których stosuje się niniejsze rozporządzenie, podlegają ustawodawstwu tylko jednego państwa członkowskiego. Ustawodawstwo określa się zgodnie z przepisami niniejszego tytułu.

2. Z zastrzeżeniem przepisów art. 14–17:

a) pracownik najemny zatrudniony na terytorium jednego państwa członkowskiego podlega ustawodawstwu tego państwa, nawet jeżeli zamieszkuje na terytorium innego państwa członkowskiego lub jeżeli przedsiębiorstwo lub pracodawca, który go zatrudnia, ma swoją zarejestrowaną siedzibę lub miejsce prowadzenia działalności na terytorium innego państwa członkowskiego;

[…]”.

6 Artykuł 76 ust. 1 wspomnianego rozporządzenia, zatytułowany „Zasady pierwszeństwa w przypadku zbiegu praw do świadczeń rodzinnych zgodnie z ustawodawstwem państwa właściwego i zgodnie z ustawodawstwem państwa członkowskiego miejsca zamieszkania członków rodziny”, stanowi:

„W przypadku gdy w tym samym okresie dla tego samego członka rodziny i z tytułu wykonywania działalności zawodowej świadczenia rodzinne są przewidziane w ustawodawstwie państwa członkowskiego, na którego terytorium zamieszkują członkowie rodziny, prawo do świadczeń rodzinnych, należnych zgodnie z ustawodawstwem innego państwa członkowskiego, w danym wypadku na podstawie art. 73 lub 74,

jest zawieszane do wysokości przewidzianej w ustawodawstwie pierwszego państwa członkowskiego".

7 Artykuł 10 ust. 1 rozporządzenia nr 574/72, zatytułowany „Zasady stosowane wobec pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek w przypadku kumulacji praw do świadczeń lub zasiłków rodzinnych", stanowi:

„1. a) Prawo do świadczeń lub zasiłków rodzinnych należnych zgodnie z ustawodawstwem państwa członkowskiego, w którym nabycie prawa do świadczeń lub zasiłków nie jest uzależnione od warunku ubezpieczenia, zatrudnienia lub prowadzenia działalności na własny rachunek, jest zawieszone, jeżeli w tym samym okresie i dla tego samego członka rodziny przyznane są świadczenia tylko zgodnie z krajowym ustawodawstwem innego państwa członkowskiego lub w zastosowaniu z art. 73, 74, 77 lub 78 rozporządzenia, do wysokości kwoty tych świadczeń.

b) Jednakże jeżeli praca lub działalność zawodowa wykonywana jest na terytorium pierwszego państwa członkowskiego:

i) w przypadku świadczeń należnych zgodnie z krajowym ustawodawstwem innego państwa członkowskiego albo zgodnie z art. 73 lub 74 rozporządzenia osobie uprawnionej do zasiłku rodzinnego lub osobie pobierającej te świadczenia prawo do świadczeń rodzinnych, należne tylko zgodnie z krajowym ustawodawstwem innego państwa członkowskiego albo zgodnie z tymi artykułami, jest zawieszone do wysokości kwoty świadczeń rodzinnych przewidzianych w ustawodawstwie państwa członkowskiego, na którego terytorium zamieszkuje członek rodziny. Koszt świadczeń

przyznawanych przez państwo członkowskie, na którego terytorium zamieszkuje członek rodziny, ponosi to państwo członkowskie;

ii) w przypadku świadczeń należnych tylko zgodnie z ustawodawstwem krajowym innego państwa członkowskiego albo zgodnie z art. 77 lub 78 rozporządzenia osobie uprawnionej do świadczeń lub osobie, której świadczenia są wypłacane, prawo do tych świadczeń lub zasiłków rodzinnych należnych tylko zgodnie z krajowym ustawodawstwem innego państwa członkowskiego albo zgodnie z tymi artykułami jest zawieszone; jeżeli w tym przypadku zainteresowany jest uprawniony do świadczeń lub zasiłków rodzinnych państwa członkowskiego, na którego terytorium zamieszkują dzieci, koszty ponosi to państwo członkowskie, jak również, w odpowiednim przypadku, koszty świadczeń innych niż zasiłki rodzinne, o których mowa w art. 77 lub 78 rozporządzenia, ponosi właściwe państwo członkowskie zgodnie z tymi artykułami".

8 Rozporządzenie nr 859/2003 dotyczy rozszerzenia praw przyznanych obywatelom Unii na mocy rozporządzeń nr 1408/71 i nr 574/72 na obywateli państw trzecich.

9 Motywy 9, 11, 12, 15 i 16 tego rozporządzenia przewidują:

„(9) Dlatego też niezbędne jest zapewnienie stosowania zasad koordynacji przewidzianych w rozporządzeniu (EWG) nr 1408/71 i rozporządzeniu (EWG) nr 574/72 w odniesieniu do tych obywateli państw trzecich legalnie zamieszkujących we Wspólnocie, których przepisy tych rozporządzeń obecnie nie obejmują ze względu na ich obywatelstwo, a którzy spełniają pozostałe warunki przewidziane w tym rozporządzeniu; takie rozszerzenie stosowania tych

zasad jest szczególnie istotne w związku ze zbliżającym się rozszerzeniem Unii Europejskiej.

[…]

(11) Na podstawie niniejszego rozporządzenia przepisy rozporządzenia (EWG) nr 1408/71 i rozporządzenia (EWG) nr 574/72 są stosowane wyłącznie w odniesieniu do osób już legalnie zamieszkujących na terytorium państwa członkowskiego. Legalne zamieszkanie jest dlatego [zatem] warunkiem wstępnym stosowania tych przepisów.

(12) Przepisy rozporządzenia (EWG) nr 1408/71 i rozporządzenia (EWG) nr 574/72 nie są stosowane w sytuacji, która pod każdym względem dotyczy jednego państwa członkowskiego. Dotyczy to między innymi sytuacji obywatela państwa trzeciego, związanego tylko z państwem trzecim i jednym państwem członkowskim.

[…]

(15) Aby osiągnąć te cele, właściwe i niezbędne jest rozszerzenie zakresu zasad koordynujących krajowe systemy zabezpieczenia społecznego przez przyjęcie wspólnotowego instrumentu prawnego, wiążącego i bezpośrednio stosowanego w każdym państwie członkowskim uczestniczącym w przyjęciu niniejszego rozporządzenia.

(16) Niniejsze rozporządzenie nie narusza praw i zobowiązań wynikających z umów międzynarodowych z państwami trzecimi, których Wspólnota jest stroną i które przewidują korzyści w zakresie zabezpieczenia społecznego".

10 Artykuł 1 rozporządzenia nr 859/2003 stanowi:

„Z zastrzeżeniem przepisów Załącznika do niniejszego rozporządzenia przepisy rozporządzenia (EWG) nr 1408/71 i rozporządzenia (EWG) nr 574/72 stosuje się do obywateli państw trzecich, którzy nie są jeszcze objęci tymi przepisami wyłącznie ze względu na ich obywatelstwo, jak również do członków ich rodzin i osób pozostałych przy życiu po ich śmierci, pod warunkiem że zamieszkują oni legalnie na terytorium państwa członkowskiego i znajdują się w sytuacji, która dotyczy więcej niż jednego państwa członkowskiego".

11 Załącznik do rozporządzenia nr 859/2003 dotyczący przepisów szczególnych określonych w art. 1 tego rozporządzenia przewiduje w odniesieniu do Niemiec, że „[w] przypadku świadczeń rodzinnych [wspomniane] rozporządzenie stosuje się do obywateli państw trzecich, którzy są w posiadaniu dokumentu pobytowego [spełniającego] w prawie niemieckim […] definicję »Aufenthaltserlaubnis« lub »Aufenthaltsberechtigung«".

12 Umowa UE–Szwajcaria stanowi w art. 1 załącznika II do tej umowy, dotyczącego koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego:

„1. Umawiające się strony postanawiają stosować w stosunkach między sobą, w obszarze koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, akty prawa wspólnotowego,

do których czyni się odesłanie, obowiązujące w dniu podpisania umowy i zmienione postanowieniami sekcji A niniejszego załącznika lub aktami z nim równoważnymi.

2. Pojęcie »państwo(-a) członkowskie« znajdujące się w aktach prawnych, do których odsyła sekcja A niniejszego załącznika dotyczy, poza państwami objętymi przedmiotowymi aktami prawa wspólnotowego, Szwajcarii".

13 Sekcja A wspomnianego załącznika odsyła zarówno do rozporządzenia nr 1408/71, jak i rozporządzenia nr 574/72.

Uregulowania krajowe

14 Paragraf 62 ust. 1 Einkommensteuergesetz (federalnej niemieckiej ustawy o podatku dochodowym, zwanej dalej „EStG") stanowi:

„Co się tyczy dzieci w rozumieniu § 63, prawo do zasiłku rodzinnego na podstawie niniejszej ustawy przysługuje każdemu, pod warunkiem że:

1. posiada stałe miejsce zamieszkania lub zwykłe miejsce pobytu na terytorium Niemiec […]".

15 Paragraf 65 ust. 1 EStG, zatytułowany „Inne świadczenia na dzieci", stanowi:

„Zasiłek na dziecko pozostające na utrzymaniu nie przysługuje, jeśli na takie dziecko wypłacane jest jedno z poniżej wymienionych świadczeń albo jeśli takie świadczenie mogłoby być wypłacane, gdyby został złożony odpowiedni wniosek:

[…]

2. świadczenia na dzieci przyznane w innym państwie i stanowiące odpowiednik zasiłku na dziecko pozostające na utrzymaniu lub jednego ze świadczeń wymienionych w pkt 1;

[…]".

16 Sąd krajowy precyzuje, że prawo do pobierania niemieckiego zasiłku rodzinnego nie jest zależne od warunku wykonywania działalności zarobkowej w Niemczech.

17 Jednocześnie sąd krajowy uściśla, że szwajcarskie zasiłki rodzinne stanowią odpowiednik niemieckich zasiłków rodzinnych.

Postępowanie przed sądem krajowym i pytania prejudycjalne

18 Małżeństwo Xhymshiti zamieszkuje w Niemczech wraz z dwojgiem dzieci i oboje małżonkowie posiadają dokumenty pobytowe wymienione w załączniku do rozporządzenia nr 859/2003 w części dotyczącej Niemiec.

19 A. Xhymshiti, obywatelka Albanii, nie jest czynna zawodowo, natomiast jej małżonek, A. Xhymshiti, obywatel Kosowa, pracuje w Szwajcarii, gdzie opłaca składki na ubezpieczenie emerytalne i na wypadek śmierci. Jego szwajcarski pracodawca wypłaca mu dodatek rodzinny na dwoje dzieci, które mają obywatelstwo niemieckie.

20 Od chwili narodzin pierwszego dziecka, Albiona, w dniu 28 kwietnia 2005 r., A. Xhymshiti otrzymywała od państwa niemieckiego tzw. wyrównawczy zasiłek rodzinny, odpowiadający różnicy między niemieckim świadczeniem rodzinnym a świadczeniem szwajcarskim, które jest niższe.

21 Po narodzinach drugiego dziecka, Albiony, w dniu 30 czerwca 2007 r., A. Xhymshiti również wniosła, w dniu 13 lipca 2007 r., o przyznanie wyrównawczego świadczenia rodzinnego na to dziecko.

22 W następstwie tego wniosku FKL cofnęła, w dniu 5 września 2007 r., zasiłek rodzinny przyznany na Albiona, uzasadniając to tym, że A. Xhymshiti otrzymywał na to dziecko świadczenie rodzinne w Szwajcarii.

23 W dniu 12 października 2007 r. A. Xhymshiti ponownie zwróciła się do FLK z wnioskiem o przyznanie świadczeń rodzinnych na jej dwoje dzieci. FKL, która otrzymała ten wniosek w dniu 15 października 2007 r., oddaliła go w dniu 25 października 2007 r., nie wymieniając żadnego z dzieci z imienia. Uznała ona, że w zakresie, w jakim ze względu na ich obywatelstwo małżeństwo Xhymshiti nie jest objęte zakresem stosowania umowy UE–Szwajcaria, nie można przyznać im wyrównawczego zasiłku rodzinnego na podstawie rozporządzeń nr 1408/71 i nr 574/72.

24 W dniu 19 lutego 2008 r. FKL oddaliła zażalenie wniesione przez A. Xhymshiti na tę decyzję odmowną. W swej decyzji podtrzymującej wcześniejszą odmowę FKL wskazała, że na dziecko Albionę przysługiwało od czerwca 2007 r. zagraniczne świadczenie stanowiące odpowiednik niemieckiego zasiłku rodzinnego, przy czym nieistotne jest, że owo świadczenie było niższe niż zasiłek niemiecki.

25 W konsekwencji A. Xhymshiti wniosła do sądu krajowego skargę na decyzję odmowną z dnia 25 października 2007 r. i na decyzję wydaną w dniu 19 lutego 2008 r. w przedmiocie zażalenia. W swej skardze podniosła ona również żądanie wypłacenia przysługujących jej w jej przekonaniu niemieckich zasiłków rodzinnych.

26 Finanzgericht Baden-Württemberg (sąd finansowy Badenii-Wirtembergii), przed którym toczy się to postępowanie, powziąwszy wątpliwości co do tego, czy rozporządzenie nr 859/2003 i w konsekwencji rozporządzenia nr 1408/71 i nr 574/72 znajdują zastosowanie do obywateli państwa trzeciego znajdujących się w sytuacji takiej jak małżeństwo Xhymshiti, postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy w przypadkach gdy obywatel państwa trzeciego mieszka legalnie w Unii […] i pracuje w [Szwajcarii], rozporządzenie nr 859/2003 znajduje zastosowanie do niego i jego żony, będącej obywatelką państwa trzeciego, w państwie

członkowskim zamieszkania z takim skutkiem, że państwo członkowskie zamieszkania zobowiązane jest stosować do pracownika i jego żony rozporządzenia […] nr 1408/71 i […] nr 574/72?

2) W przypadku udzielenia odpowiedzi przeczącej na pytanie pierwsze: czy w okolicznościach opisanych w pytaniu pierwszym art. 2, 13 i 76 rozporządzenia […] nr 1408/71 oraz art. 10 ust. 1 lit. a) rozporządzenia […] nr 574/72 należy interpretować w ten sposób, że matce będącej obywatelką państwa trzeciego można odmówić przyznania świadczeń rodzinnych w państwie członkowskim zamieszkania ze względu na to, że ma obywatelstwo państwa trzeciego, chociaż jej dziecko jest obywatelem Unii?".

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytania pierwszego

27 W pytaniu pierwszym sąd krajowy dąży w istocie do ustalenia, czy rozporządzenie nr 859/2003 znajduje zastosowanie do obywateli państwa trzeciego znajdujących się takiej sytuacji jak A. Xhymshiti i jego żona.

28 Należy wskazać w tym względzie, że zgodnie z art. 1 rozporządzenia nr 859/2003 obywatel państwa trzeciego musi spełnić dwa warunki, aby rozporządzenia nr 1408/71 i nr 574/72 mogły stosować się do niego i do jego rodziny. I tak, po pierwsze, musi on

zamieszkiwać legalnie na terytorium państwa członkowskiego i po drugie, znajdować się w sytuacji, która dotyczy więcej niż jednego państwa członkowskiego.

29 Co się tyczy pierwszego z tych warunków, należy stwierdzić, że na podstawie dostarczonych przez sąd krajowy informacji zarówno A. Xhymshiti, jak i jego żona, zamieszkują w Niemczech legalnie i spełniają wymóg związany z posiadaniem niemieckiego dokumentu pobytowego wymienionego w załączniku do rozporządzenia nr 859/2003. W rezultacie pierwszy warunek można uznać za spełniony.

30 Jeżeli chodzi natomiast o drugi ze wskazanych warunków, należy stwierdzić, że tak jak to utrzymuje rząd niemiecki w swych uwagach na piśmie oraz jak to wynika z postanowienia odsyłającego, sytuacja, w jakiej znajduje się A. Xhymshiti, nie dotyczy więcej niż jednego państwa członkowskiego. Okoliczność, że wykonuje on działalność zawodową w Szwajcarii, nie ma w tym względzie żadnego znaczenia.

31 Nie można zapomnieć, że – jak to zgodnie utrzymują Komisja Wspólnot Europejskich i sąd krajowy – do celów stosowania rozporządzeń nr 1408/71 i nr 574/72 Konfederacja Szwajcarska winna być zrównana z państwem członkowskim Unii.

32 Taki wniosek wynika z art. 1 załącznika II do umowy UE–Szwajcaria dotyczącego koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Wspomniany art. 1 ust. 1 zobowiązuje bowiem umawiające się strony do stosowania w stosunkach między sobą, w obszarze koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, aktów prawa

wspólnotowego, do których czyni się odesłanie, obowiązujących w dniu podpisania umowy i zmienionych postanowieniami sekcji A tego załącznika.

33 Ponadto zgodnie z art. 1 ust. 2 tego załącznika „pojęcie »państwo(-a) członkowskie« znajdujące się w aktach prawnych, do których odsyła sekcja A niniejszego załącznika dotyczy, poza państwami objętymi przedmiotowymi aktami prawa wspólnotowego, Szwajcarii".

34 Zarówno rozporządzenie nr 1408/71, jak i rozporządzenie nr 574/72, zostały wymienione w sekcji A załącznika II do umowy UE–Szwajcaria, zatytułowanej „Akty prawne, do których stosuje się odniesienie". Wynika stąd, że postanowienia tych rozporządzeń obejmują, poza państwami członkowskimi, także Konfederację Szwajcarską.

35 Należy jednak sprecyzować, że nie jest tak w przypadku rozporządzenia nr 859/2003, które nie figuruje wśród aktów prawa wspólnotowego, które strony umowy UE–Szwajcaria zobowiązały się stosować i które w konsekwencji zostały wymienione w sekcji A załącznika II do tej umowy. Bezsporne jest, że w owej sekcji A zostały wymienione niektóre akty zmieniające rozporządzenia nr 1408/71 i nr 574/72, co wskazuje na wolę stron wspomnianej umowy, aby każda zmiana tych aktów prawa była odrębnie wpisana w tej sekcji.

36 Jak słusznie utrzymuje rząd niemiecki w swych uwagach na piśmie, system stworzony przez tę umowę, ograniczony do stosowania aktów, które zostały w nim wyraźnie wymienione, nie ma na celu odesłania do aktów w ich aktualnie obowiązującym brzmieniu. W konsekwencji nawet jeżeli rozporządzenie nr 859/2003 powinno być postrzegane jedynie jako zwykła zmiana rozporządzeń nr 1408/71 i nr 574/72, to nie może ono być stosowane na podstawie umowy UE–Szwajcaria. W istocie w chwili podpisania tej umowy rozporządzenie nr 859/2003 jeszcze nie istniało. Rozporządzenie to,

przyjęte po podpisaniu umowy UE–Szwajcaria, może zatem zostać włączone do tej umowy wyłącznie w następstwie jej zmiany.

37 Tak więc należy stwierdzić, że wykonywanie przez A. Xhymshitiego działalności zawodowej w Szwajcarii nie stanowi czynnika, dzięki któremu jego sytuacja wykraczałaby poza granice jednego tylko państwa członkowskiego. Jego sytuacja dotyczy bowiem jedynie państwa trzeciego i pojedynczego państwa członkowskiego, czyli odpowiednio Konfederacji Szwajcarskiej i Republiki Federalnej Niemiec.

38 Z powyższego wynika, że rozporządzenie nr 859/2003 nie stosuje się do sytuacji osoby takiej jak A. Xhymshiti, ponieważ nie został spełniony drugi z warunków ustanowionych w art. 1 tego rozporządzenia.

39 W świetle powyższych rozważań odpowiedź na pytanie pierwsze winna brzmieć w ten sposób, że obywatel państwa trzeciego, który zamieszkuje legalnie w jednym z państw członkowskich Unii i pracuje w Szwajcarii, nie podlega w państwie członkowskim zamieszkania przepisom rozporządzenia nr 859/2003, ponieważ rozporządzenie to nie figuruje między aktami prawa wspólnotowego wymienionymi w sekcji A załącznika II do umowy UE–Szwajcaria, które strony tej umowy zobowiązały się stosować. W konsekwencji nie można ustalić obowiązku państwa członkowskiego zamieszkania do stosowania względem tego pracownika i jego małżonki rozporządzeń nr 1408/71 i nr 574/72.

W przedmiocie pytania drugiego

40 Drugie pytanie prejudycjalne na celu ustalenie, czy postanowienia rozporządzeń nr 1408/71 i nr 574/72 pozwalają na to, by państwo członkowskie zamieszkania mogło odmówić przyznania zasiłku rodzinnego obywatelce państwa trzeciego ze względu na jej obywatelstwo, mimo że jej dzieci są obywatelami Unii.

41 W tym zakresie warto wskazać, że zgodnie z odpowiedzią udzieloną na pytanie pierwsze małżeństwo Xhymshiti nie jest objęte zakresem stosowania rozporządzenia nr 859/2003, co oznacza, że nie znajdują do nich zastosowania także rozporządzenia nr 1408/71 i nr 574/72. W konsekwencji kwestia przyznania zasiłków rodzinnych na ich dwoje dzieci podlega wyłącznie ustawodawstwu państwa członkowskiego zamieszkania, czyli ustawodawstwu niemieckiemu.

42 Z zawartego w postanowieniu odsyłającym opisu ustawodawstwa niemieckiego wynika, że przyznanie niemieckiego zasiłku rodzinnego jest zależne od spełnienia warunku zamieszkiwania na terytorium niemieckim, zgodnie z § 62 ust. 1 pkt 1 EStG. Sąd krajowy stwierdza, że A. Xhymshiti spełnia co prawda ten warunek, niemniej nie może ubiegać się o te świadczenia, ponieważ jej małżonek otrzymuje podobne świadczenia w Szwajcarii.

43 Należy przypomnieć, że prawo wspólnotowe nie narusza właściwości państw członkowskich w zakresie organizacji systemów zabezpieczenia społecznego oraz że w związku z brakiem harmonizacji na poziomie wspólnotowym do ustawodawstwa każdego państwa członkowskiego należy określenie przesłanek uzyskania uprawnienia do otrzymywania świadczeń z systemu zabezpieczenia społecznego, jak również ich wysokości oraz długości okresu ich otrzymywania (wyrok z dnia 21 lutego 2008 r. w sprawie C-507/06 Klöppel, Zb.Orz. s. I-943, pkt 16).

44 W tym zakresie sama okoliczność, że dzieci państwa Xhymshiti są obywatelami Unii, nie może pozbawić zgodności z prawem odmowy przyznania zasiłków rodzinnych w Niemczech, jeżeli – co wynika z ustaleń dokonanych przez sąd krajowy – nie zostały spełnione ustawowe przesłanki konieczne do przyznania takich świadczeń.

45 W świetle powyższego na pytanie drugie należy odpowiedzieć, że art. 2, 13 i 76 rozporządzenia nr 1408/71 oraz art. 10 ust. 1 lit. a) rozporządzenia nr 574/72 nie mają wpływu na sytuację obywatelki państwa trzeciego, taką, w jakiej znajduje się skarżąca w postępowaniu przed sądem krajowym, w zakresie, w jakim do sytuacji tej osoby należy stosować ustawodawstwo państwa członkowskiego zamieszkania. Sam fakt, że dzieci tej obywatelki państwa trzeciego są obywatelami Unii, nie może pozbawić zgodności z prawem odmowy przyznania zasiłków rodzinnych w państwie członkowskim zamieszkania, jeżeli – co wynika z ustaleń dokonanych przez sąd krajowy – nie zostały spełnione ustawowe przesłanki konieczne do przyznania takich świadczeń.

W przedmiocie kosztów

46 Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem; do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (ósma izba) orzeka, co następuje:

1) **Obywatel państwa trzeciego, który zamieszkuje legalnie w jednym z państw członkowskich Unii Europejskiej i pracuje w Szwajcarii, nie podlega w państwie członkowskim zamieszkania przepisom rozporządzenia Rady (WE) nr 859/2003 z dnia 14 maja 2003 r. rozszerzającego przepisy rozporządzenia (EWG) nr 1408/71 i rozporządzenia (EWG) nr 574/72 na obywateli państw trzecich, którzy nie są jeszcze objęci tymi przepisami wyłącznie ze względu na ich obywatelstwo, ponieważ to rozporządzenie nr 859/2003 nie figuruje między aktami prawa wspólnotowego wymienionymi w sekcji A załącznika II do Umowy między Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Konfederacją Szwajcarską, z drugiej strony, w sprawie swobodnego przepływu osób, podpisanej w Luksemburgu w dniu 21 czerwca 1999 r., które strony tej umowy zobowiązały się stosować. W konsekwencji nie można ustalić obowiązku państwa członkowskiego zamieszkania do stosowania względem tego pracownika i jego małżonki rozporządzenia Rady (EWG) nr 1408/71 z dnia 14 czerwca 1971 r. w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych i ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie w brzmieniu zmienionym i uaktualnionym rozporządzeniem Rady (WE) nr 118/97 z dnia 2 grudnia 1996 r., zmienionego rozporządzeniem (WE) nr 1992/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r., oraz rozporządzenia Rady (EWG) nr 574/72 z dnia 21 marca 1972 r. w sprawie wykonywania rozporządzenia (EWG) nr 1408/71, w brzmieniu zmienionym i uaktualnionym rozporządzeniem nr 118/97.**

2) **Artykuły 2, 13 i 76 rozporządzenia nr 1408/71 oraz art. 10 ust. 1 lit. a) rozporządzenia nr 574/72 nie mają wpływu na sytuację obywatelki państwa trzeciego, taką, w jakiej znajduje się skarżąca w postępowaniu przed sądem krajowym, w zakresie, w jakim do sytuacji tej osoby należy stosować ustawodawstwo państwa członkowskiego zamieszkania. Sam fakt, że dzieci tej obywatelki państwa trzeciego są obywatelami Unii, nie może pozbawić**

zgodności z prawem odmowy przyznania zasiłków rodzinnych w państwie członkowskim zamieszkania, jeżeli – co wynika z ustaleń dokonanych przez sąd krajowy – nie zostały spełnione ustawowe przesłanki konieczne do przyznania takich świadczeń.

Podpisy